

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Open & Distance Education)

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

५६-५७, इन्स्टीट्यूशनल एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली-११० ०५८

शास्त्रीसेतुः (ज्यौतिषम्) (चतुर्थपत्रम्)
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2022-23

पत्रम् - ..... विषयः - .....

अध्येतुः नाम - ..... पञ्जीकरणसंख्या - .....

अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः - .....

अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः - .....

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम .....

मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः .....

मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः .....

अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः

खण्डः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	$20 \times 02 = 40$ अङ्काः	
खण्डः - ख	$05 \times 08 = 40$ अङ्काः	
खण्डः - ग	$02 \times 10 = 20$ अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः - 100	प्राप्ताङ्काः -

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनः प्रेषणदिनाङ्कः - .....

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम् .....

दिनाङ्कः .....

अध्येतुः कृते परामर्शाः,

प्रिय अध्येतः ! भवता/भवत्या पूरितं प्रदत्तकार्यम् अवलोकितम्। मूल्याङ्कनं कृतम्। मूल्याङ्कनस्य आधारेण कुत्रु कुत्रु भवदीयः दोषः/लोपः/विस्मृतिः/भ्रान्तिः अभवत् इति ज्ञात्वा स्वाध्यायं पुनः प्रवर्तयतु। शुभकामनाः॥

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

दिनांकः .....

शास्त्रीसेतुः (ज्यौतिषम्) - चतुर्थपत्रम्

पूर्णाङ्काः - 100

विषयः - (क) भास्करीयबीजगणितम्- चक्रवालपर्यन्तम् (50 अङ्काः) जन्मपत्रदीपक (50 अङ्काः)।

निर्देशः - अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति। अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम्।

Note - This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः - क

प्रश्नाः - विंशतिः समाधेयाः

अङ्काः - 02 x 20 = 40

निर्देशः : अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note : This section contains twenty five questions. Out of these twenty (20) questions should be answered.

1. जन्मपत्रदीपकस्य कर्ता कः ?
2. जन्मपत्रदीपके कति क्षोकाः सन्ति ?
3. शरदृतुः कदा भवति ?
4. स्थिरकरणानां नामानि कानि ?
5. कुलीरः कः ?
6. कोणः इति कस्य पर्यायः ?
7. आकोकेरः इति कस्य राशेः पर्यायः ?
8. ग्रहगतिः नाम का ?
9. सदा वक्रिणौ कौ ?
10. निम्नी इत्यस्य कोऽर्थः ?
11. चालनफलसाधनसूत्रं किम् ?
12. किं नाम जन्मनक्षत्रम् ?
13. भयातः भभोगः इत्यनयोः शब्दयोः कोऽर्थः ?
14. क्षयनक्षत्रस्य किं लक्षणम् ?
15. अनुराधानक्षत्रस्य सम्पूर्णमानं कियत् भवति ?
16. अयनांशो नाम कः ?
17. शून्यक्रान्तिः कदा भवति ?
18. का नाम फलभा ?
19. $-7 \times +13 = \underline{\quad} ?$, $12 \times -9 = \underline{\quad} ?$

20. $-9^2 = ?$, $\sqrt{-9} = ?$ |
21. $0 - (+3) = ?$ $0 - (-3) = ?$ |
22. $0 \div 3 = ?$, $3 \div 0 = ?$ |
23. अव्यक्तस्य गुणनभाजने विशेषः कः ?
24. करणीषड्डिवधम् इत्यत्र करणीशब्दस्य कोर्थः ?
25. “महती” “लघुः” इत्यनयोः अर्थः करणीप्रकरणे किम् ?

खण्डः – ख

प्रश्नाः – पञ्च समाधेयाः

अङ्काः- 08 x 05 = 40

निर्देशः – अस्मात् खण्डात् केचन पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येकं प्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains eight questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

1. (या३ रू२) इत्यस्य वर्गं संसाध्य मूलानयनम् कुरुत ।
2. अनेकवर्णसङ्कलनव्यवकलनयोः सूत्रं विलिख्य उदाहरणं प्रदर्शयत ।
3. सोदाहरणं अनेकवर्णगुणनभाजनयोः सूत्रं विवृणुत ।
4. सोदाहरणं खण्डिवधं परिचाययत ।
5. सोदाहरणम् अयनांशसाधनप्रथमविधिः लेख्यः ।
6. द्रेष्काण-नवांश-त्रिंशंशानाम् अधिपतिनिर्णयः कथम् ?
7. होरालग्नसाधनं कथम् ?
8. आयुर्दायनिर्णयः कथम् ?

खण्डः – ग

प्रश्नाः – द्वौ समाधेयौ

अङ्काः- 10 x 02 = 20

निर्देशः – अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ । प्रत्येकं प्रश्नः प्रायः त्रिशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains four questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

1. ग्रहाणां शत्रुमित्रत्वं पञ्चधा मैत्रिविचारं च समूलं लिखत ।
2. लग्नानयनं कथम् ?
3. विंशोत्तरीदशाक्रमं निरूप्य दशायाः भुक्त-भोग्याद्यानयनं विशदयत ।
4. करणीमूलसाधुत्वपरीक्षा कथम्? विवृणुत।

Filename: शास्त्रियसेतु 4th
Directory: D:\Year 2022-2023 (M.S.P)\Assignments Session 2022-23
Reg\Assignment 2022-23 (New)\Assignment Final Checking 2022-23
Template: C:\Users\msp\AppData\Roaming\Microsoft\Templates\Normal.dot

m

Title:

Subject:

Author: prasada bhat

Keywords:

Comments:

Creation Date: 11/14/2023 11:01:00 AM

Change Number: 19

Last Saved On: 11/29/2023 3:49:00 PM

Last Saved By: Dinesh

Total Editing Time: 172 Minutes

Last Printed On: 12/4/2023 6:20:00 PM

As of Last Complete Printing

Number of Pages: 4

Number of Words: 1,233 (approx.)

Number of Characters: 7,030 (approx.)